

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ชีวมันในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4) นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2)

นอกจากนี้การศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาการศึกษาจะมีส่วนช่วยพัฒนาเยาวชนของชาติทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความประพฤติทั้งด้านจริยธรรมและคุณธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ และการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เริ่มตั้งแต่การวางรากฐานของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพจิตความสามารถที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงตลอดจนรวมเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืน (วรนุช อุณกร, 2540, หน้า 57; กรมวิชาการ, 2540, หน้า 1 อ้างถึงใน พระมหาไพโรจน์ นวลสำลี, 2546, หน้า 1)

การศึกษานับเป็นทั้งกระบวนการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ตามความต้องการของสังคม เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและระบบสื่อสารการติดต่อสัมพันธ์กับประชาคมโลกอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้บุคคลและสังคมปรับตัวตามไม่ทัน และก่อให้เกิดความไม่สมดุลในการพัฒนา ระหว่างการพัฒนาทางด้านวัตถุและการพัฒนาทางจิตใจ ทั้งความไม่สมดุลระหว่างการใช้ การอนุรักษ์ซึ่งมีผลให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงระหว่างการ

ให้ความสำคัญแก่วิทยาการสมัยใหม่และวัฒนธรรมนอกชุมชนกับภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น ในแนวทางของการพัฒนานี้รัฐมีหลักความเชื่อว่าการศึกษจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม กับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของประเทศ (พงษ์กฤษณ์ ฮามคำไพ, 2539, หน้า 1 อ้างถึงใน พระมหามงคล คบขุนทด, 2547, หน้า 1)

สถาบันพระพุทธศาสนากับการศึกษาได้มีความเกี่ยวเนื่องกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่เดิมวัดเป็นศูนย์กลางการศึกษาของบุตรหลานขุนนางและราษฎรทั่วไป โดยมีพระภิกษุเป็น ครูสอนและจัดการศึกษาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมี พระราชประสงค์ที่จะบำรุงการศึกษาที่สืบทอดมาแต่เดิม ทรงประสงค์ให้พระสงฆ์ได้ศึกษาเล่าเรียน ทั้งทางปริยัติธรรมและวิชาการทางโลกควบคู่กันไป ทรงมีพระบรมราชโองการประกาศ พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองคณะสงฆ์และมีบทบัญญัติให้พระผู้เป็นเจ้าอาวาสมีหน้าที่ ในการให้การศึกษาแก่ลูกบุตร ซึ่งทำให้วัดกับบ้านมีความสัมพันธ์เป็นอันดี วัดจึงเป็นศูนย์กลาง ดำเนินงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้การศึกษาแก่ชุมชน ดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม แม้ผู้ที่เข้ามาบวชเรียน เมื่อได้รับการศึกษาอบรมดีแล้วเมื่อกลับออกไปก็จะเป็นพลเมืองที่ดี เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ มีความสามารถ มีส่วนร่วมและพัฒนาสังคมให้เจริญมั่นคงต่อไป ฉะนั้นการศึกษาของคณะสงฆ์จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อความเจริญของสถาบัน พระพุทธศาสนาและสถาบันชาติ เพราะหากพระสงฆ์มีการศึกษาดี มีภูมิธรรม มีปัญญาสูง ย่อมจะ สามารถช่วยเหลือค้าชูสังคมไทยให้รุ่งเรือง โดยวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้การศึกษา อบรม พัฒนา และ เป็นที่พึ่งแก่ชุมชน (พระอุดม คงทอง, 2549, หน้า 1)

กองแผนงาน กรมการศาสนา ได้สรุปสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ผ่านมาพบว่า ยังมีปัญหาอีกหลายอย่างที่ต้องได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ขาดแคลนตำราเรียนและ คู่มือครู อาคารสถานที่เรียนอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมและไม่พอเพียง บุคลากรส่วนใหญ่ยังมี ประสบการณ์น้อย ขาดครูสายสามัญ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมีครูอาจารย์ลาออกบ่อย ๆ (มนัส ภาคภูมิ และคณะ, 2538, หน้า 72-73 อ้างถึงใน พระมหาประเสริฐ วงษ์แสน, 2548, หน้า 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เป็นอย่างมาก นับตั้งแต่สิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ 12 ปี ตามมาตรา 43) ซึ่งกำหนดให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม มีสิทธิจัดการศึกษาได้ อีกทั้งสนับสนุนให้มีการส่งเสริมการ วิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา

ส่งผลให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องหันมาคิดค้นนวัตกรรมต่างๆ เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2545, หน้า 75)

ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ตามสถาบันต่าง ๆ มีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งานมากขึ้น ช่วยอำนวยความสะดวกมากขึ้น สถาบันศาสนาซึ่งก็คือพระพุทธศาสนามีการจัดการเรียนการสอนแผนกสามัญและได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์เหมือนโรงเรียนสายสามัญทั่วไป แต่โรงเรียนพระปริยัติธรรมก็ยังคงบุคลากรที่มีความชำนาญด้านการสอนวิชาคอมพิวเตอร์บางวิชา ทำให้การเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีปัญหาหลายอย่างที่ต้องได้รับการแก้ไข ดังเช่นปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน และการพัฒนาการเรียนการสอนด้านคอมพิวเตอร์ยังไม่สามารถทัดเทียมกับโรงเรียนสายสามัญทั่วไป และหนึ่งในเนื้อหาของวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ก็คือการใช้โปรแกรมฐานข้อมูล ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับปัจจุบันมากเพราะการเก็บข้อมูลที่สำคัญบางอย่างต้องมีการจัดเก็บอย่างถูกวิธีเพื่อให้การค้นหาทำได้ง่ายขึ้นและประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบเอกสารทั่วไป แต่บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชานี้ยังมีน้อยในโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพราะเหตุนี้การเรียนการสอนจึงมีการปรับเปลี่ยนจากที่เรียนตามห้องเรียนมาเรียนในห้องเรียนจำลองซึ่งก็คือการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำได้ง่ายในปัจจุบัน อีกทั้งมีหลากหลายวิชาเนื้อหาหรือหลากหลายเรื่องราวให้ได้ศึกษา

บทเรียนผ่านเว็บเป็นผลจากการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีเพื่อลดอุปสรรคด้านเวลาและสถานที่ และเพิ่มประสิทธิภาพสำหรับการเรียนการสอน โดยอาศัยทรัพยากรบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการสื่อสาร สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและบทเรียน เช่น E-mail, Chat, Web-board เป็นต้น ลักษณะของบทเรียนอาจเป็นได้ทั้งรูปแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา อาจใช้บทเรียนผ่านเว็บเพียงบางส่วนของรายวิชา หรือใช้ทั้งหมดก็ได้ การออกแบบบทเรียนผ่านเว็บควรประยุกต์ใช้ทฤษฎีการออกแบบและพัฒนาระบบการสอนเพื่อให้เกิดความสะดวกในการประเมินผล การเรียนการสอนด้วยบทเรียนผ่านเว็บและการนำไปประยุกต์เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการเรียนการสอนสูงสุด

ผู้วิจัยจึงสนใจนำวิชา เรื่อง การใช้โปรแกรมฐานข้อมูล มาเป็นเนื้อหาการเรียนการสอนแบบออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบ e-learning เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังช่วยแบ่งเบาภาระการขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยี โดยใช้การพัฒนาบทเรียนผ่านเว็บเรื่องการใช้โปรแกรมฐานข้อมูล สำหรับนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาบทเรียนผ่านเว็บ เรื่อง การใช้โปรแกรมฐานข้อมูล สำหรับนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ หลังจากที่ใช้บทเรียนผ่านเว็บ เรื่อง การใช้โปรแกรมฐานข้อมูล ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ $E_1/E_2 = 80/80$
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญที่เรียนด้วยสื่อบทเรียนผ่านเว็บเรื่อง การใช้โปรแกรมฐานข้อมูล สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยนี้

1. ได้บทเรียนผ่านเว็บกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่อง การใช้โปรแกรมฐานข้อมูล สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ให้มีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 สามารถใช้เป็นสื่อเสริมอื่นจะส่งผลให้การเรียนการสอนบรรลุไปตามจุดมุ่งหมายได้
2. เป็นการสร้างบทเรียนผ่านเว็บเพื่อการเรียนทางเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนผ่านเว็บสำหรับเรื่องอื่นๆ
3. นักเรียนมีความพึงพอใจที่ใช้เรียนด้วยสื่อบทเรียนผ่านเว็บเรื่อง การใช้โปรแกรมฐานข้อมูลกลุ่มสาระการเรียนรู้เรื่อง การใช้โปรแกรมฐานข้อมูล สำหรับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรมระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎ์ (วัดเมือง) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 คัดเลือกโดยวิธีการแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนผ่านเว็บ หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นโดยใช้โปรแกรม เลิร์นสแควร์ (Learn Square) เพื่อใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การใช้โปรแกรมฐานข้อมูล ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยสามารถเรียนได้ทุกสถานที่ที่มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและทุกเวลาที่ผู้เรียนต้องการจะศึกษาค้นคว้า
2. ประสิทธิภาพของบทเรียนผ่านเว็บ หมายถึง ความสามารถของบทเรียนในการทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งไม่ต่ำกว่า 80/80

E_1 (80) ตัวแรก เป็นคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 หรือสูงกว่า

E_2 (80) ตัวที่สอง ความสามารถของบทเรียนที่ทำให้ผู้เรียนทำข้อสอบหลังเรียนได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมดหรือสูงกว่า
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบ หลังจากเรียนด้วยบทเรียนผ่านเว็บครบทุกบทเรียนแล้ว โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ความพึงพอใจของบทเรียนผ่านเว็บ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนผ่านเว็บ
5. นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ หมายถึง สามเณรวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎ์ (วัดเมือง) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ